

Književna poročila.

Dr. Tasić Djordje, Uvod u pravne nauke (enciklopedija prava).
Beograd, 332 str.

Potreba uvoda v pravoslovje, tej vedi, ki se za naš zapadnoevropski sistem razvija in raste od Rimljanov dalje, leži na dlani: treba je začetniku v pravnih študijah raztolmačiti v velikih in jasnih potezah bistvo ogromne snovi, s katero se mu je v podrobnosti baviti 4 leta, pokazati na povezanost vseh pravnih disciplin in njih vzajemno odvisnost ter dati totalitaren pogled na vse pravno področje iz tako visoke perspektive, da dopušča lahko, a obenem točno orijentacijo v tako kompliciranem, a obenem po svojih smernicah tako jasnem sistemu pravil, ki ureja življenje človeških združenj. Kakor pa je uvod važen za začetnika, ni nič manj koristen za onega, ki ima pravne študije že za seboj: tudi njemu se ob takem celotnem pogledu na vso pravno snov odpirajo novi pogledi in marsikatera zveza in podrobnost se mu povsem razjasni šele tedaj, ko gleda na ves predmet nekako iz ptičje perspektive kakor na pokrajino, ki jo more v celoti pregledati in opazovati iz aeroplana.

Kakor sta torej potreba in koristnost očitna, pa stavi tak uvod, ki naj resnično služi svojemu namenu, neobičajno visoke zahteve na avtorja. Varovati se mora prevelike detajlnosti, ki često zastira pogled na celoto in utegne povzročiti zmedo tam, kjer bi morala ustvariti jasnost. Po drugi strani pa se mora prav tako varovati prevelike splošnosti na področju, ki je kakor pravo itak že razkričan po svoji abstraktnosti. Da se najde prava pot in izogne vsem tem nevarnostim, je potrebno mnogo takta in predvsem pedagoške izkušnje.

Če iz vseh teh vidikov motrimo knjigo profesorja Tasića, moramo priznati, da je avtor svoj smoter v polni meri dosegel in nam dal tak uvod v pravoslovje, ki združuje sintetičnost širokih pogledov s fineso analize, zgodovinsko poglobitev snovi z originalnimi perspektivami na sedanost in bodočnost. Iz vse knjige veje zdrav dinamičen duh, ki pokaže povsod za mrtvimi formulami in za togim pravnim formalizmom živo razgibanost pravnega ustroja v zvezi z njegovimi stvarnimi gospodarskimi in splošno-kulturnimi osnovami. Knjiga je nova priča visokega znanstvenega erosa njenega avtorja, kateri se že dolgo vrsto let neumorno bori za neko dinamično pojmovanje pravne filozofije, ki naj predstavlja harmonično sintezo idealizma in realizma, normativizma in sociologizma. Ugodno se knjigi pozna, da je izšla iz živega akademskega učiteljevanja, tekoma katerega si je avtor mogel nabrati obilo pedagoških izkušenj, a prav tako, da je avtor v njej uspešno uporabil dognanja iz svoje bogate publicistične dejavnosti na različnih pravnih področjih. Končno naj poudarimo še filozofski duh, ki preveva vso knjigo in ki je vodil avtorja pri obravnavanju problemov, v katerih brez globlje filozofske izobrazbe ne more priti do zadovoljivih rezultatov.

Avtor pojmuje pravno enciklopedijo kot uvod v pravoslovje ali kot splošno teorijo prava, katere predmet je analiza osnovnih pojmov prava. Avtor povsem pravilno izvaja, da se je enciklopedija prava v tradicionalnem smislu preživela: rezultati, nabrani iz raznih posebnih ved na enem mestu, ne predstavljajo nobene logične celote, marveč le konglomerat

pojmov, ki se sami po sebi še ne morejo spraviti v harmonijo. Temu nasproti prikazuje avtor pravno zgradbo kot harmonično celoto in nas vodi takoj v prvem delu v središče vse pravne problematike, v pojem prava. Pravna pravila predpostavljajo kot družbeni predpisi neko omejevanje, notranjo in zunanjo disciplino človeka. Odtod važnost analize pojma človeka za družboslovje. Človeka kot kulturno bitje, ki izdeluje orodje, razmišlja o svetu in sebi, izroča in predaja kulturne vrednote iz roda v rod, pa moremo razložiti samo iz družbenega življenja samega, v katerem se psihološko ustvarja, razvija in menja. Svojestvo družbenih predpisov, pod katerimi živi človek, je njih praktičnost, ker oni ustvarjajo pravice in obveznosti in ne ugotavljajo le odnosa vzrokov in posledic kakor teoretični (naravni) zakoni. Ko razčlenja bitne elemente pravnih pravil, ne polaga avtor glavnega poudarka niti na vsebino norme niti na svojstva sankcije, ker imamo razne vrste sankcij z različnimi stopnjami učinkovitosti, ki često skoro neopazno prehajajo iz ene v drugo. Moremo sicer ugotoviti neko hierarhijo sankcij, v kateri predpostavlja sankcija višje vrste vedno sankcijo nižje vrste, n. pr. državna sankcija predpostavlja socialno, itd., toda sankcija kot taka je nesposobna da bi nam podala točen kriterij za razlikovanje različnih vrst pravnih pravil. V to svrhu sta važna predvsem način in oblika, kako se norme pojavljajo in kako nastajajo. O definiciji prava se trdi, da jih je toliko, kolikor je pravnikov, vendar jih avtor s fino analizo reducira na tri glavne tipe:

- 1) pravo kot organizacija, ki razpolaga z fizičnimi sredstvi;
- 2) pravo kot organizacija sploh brez ozira na prisilna sredstva;
- 3) pravo kot socialna zavest, ki se pojavlja z zunanjo avtoriteto.

Avtor sam utemeljuje širšo, rekli bi sintetično definicijo pojma prava, v prilogi katere govori predvsem to, da objame in more razložiti vse historične oblike prava v njihovem razvoju in njihovi raznovrstnosti ter se tudi ozira na razne prehode v oblikah sankcije. Ta razširjena koncepcija mu omogoča, da vključi v pojem prava tudi nekatere oblike samopomoči, vsaj one, pri katerih se poedinci smejo smatrati kot organi družbe in izvršilci kolektivne zavesti. Po razmotrivanju vprašanja obveznosti pravnih pravil za državo in njene vezanosti na pravo, v katerem si ostro nasprotujeta pozitivistično in idealistično pojmovanje, obravnava avtor problem prava kot imperativa: državni zakon se pojavlja kot povelje, v kolikor se z njim izvaja volja celote s pomočjo tehničnih sredstev, s katerimi razpolaga samo država. Pri tem pa ima posameznik aktivni pomen, bodisi kot državni organ, ki v njemu pridržani sferi svobodno odloča, bodisi kot nosilec subjektivnih pravic, bodisi kot oni, ki tolmači in uporablja pravne predpise. Odtod tudi pogojno veljavni predpisi in le posredno imperativni zakoni. Avtor odločno odklanja Jellinekovo avtoritarno koncepcijo, po kateri naj bi bila državna sila nekaj absolutnega in neodoljivega, pravni predpisi pa adresirani le na državne organe. Nasprotno so povelja naslovljena tako organom kakor posameznikom. Poglavlje o pojmu prava zaključujejo še razprave o pravilih z manjšo pravno učinkovitostjo, o pravilih, iz katerih nastajajo pravna pravila, ter o standardih in direktivah, ki so neke vrste tipične rešitve in običaji v poslovnem prometu. Končno je pridana še etimologija besed pravo in pravica. Če tako analiziramo svojstva vseh pravnih norm, je treba predvsem

poudarjati njih pozitivnost, ki je v ozkem odnosu s pojmom politične oblasti in katere ni mogoče opredeliti bližje kakor da se povelja oblastev dejansko izvršujejo med nekim maksimum in minimum. Nadalje ima vsaka norma redno tudi svojo sankcijo, tako da obstoji poleg glavnega predpisa, ki uravnava pravice in dolžnosti, tudi sekundarni predpis, ki predvideva sankcijo, vendar najdemo tudi norme brez sankcije. Glavni smoter norm je pač ta, da se izvršujejo, tako da niso možne le zelo različne sankcije, kakor smo že zgoraj poudarili, marveč tudi da jih sploh ni. V normi sami kot taki pa moremo razlikovati dva aspekta: moremo jo motriti iz stališča splošnosti kot splošno abstraktno pravilo in iz stališča individualnosti kot posamezni akt, s čigar pomočjo se izvrši konkretiziranje in preciziranje pravnih predpisov. Avtor poudarja povsem pravilno, da ima norma tudi v poslednjem smislu samostojno vrednost. Nadalje razlikujemo tehnična in normativna pravila. To razlikovanje je v tem, da skuša ena grupa norm bolj neposredno ostvariti idejo pravičnosti, druga pa je bolj izraz gole smotrenosti. To razlikovanje se tudi lahko formulira tako, da izvira ena pravila iz nekega prepričanja ali svetovnega nazora, druga pa so bolj strokovne narave. Seveda je ta razlika več ali manj relativna. V procesu konkretiziranja norme oziroma v razvoju od vrhovne norme do uporabe na konkretni primer se pokaže potreba po neki svobodi pri uporabi norme. Ta problem obravnava avtor v poglavju, ki govori o svobodi in diskrecijarni oblasti ter o absolutnih in dispozitivnih normah. Meja svobode, ki je dopustna pri uporabi norm, ali diskrecijarna oblast, je nujen izraz dinamičnosti socialnega življenja. Razlika med absolutnimi in dispozitivnimi pravnimi predpisi se kaže v glavnem v tem, da se poslednji uporabljajo predvsem tedaj, kadar stranke niso drugače odločile. Nadaljujoč na poti od absolutnih norm pridemo preko dispozitivnih predpisov do one sfere, katere pravo ne regulira pozitivno, marveč se zadovoljuje le z njeno zaščito. V tej sferi se razvijajo odnosi, ki jih regulirajo predpisi različne vrste, predvsem seveda etični.

Tako se nam pod avtorjevim spretnim vodstvom polagoma odkrivajo vse strani te ogromne stavbe, ki se imenuje pravo. Po obravnavanju vprašanj, ki smo jih bežno zgoraj omenili, lahko pristopi avtor k problemu države, kateremu je posvečen ves četrti oddelek in ki arhitektonsko zaključuje prvi del knjige. Državo razmotriva avtor najprej s sociološkega vidika, kot posebno vrsto ustanove, ki razpolaga z oblastjo kot socialni, ne kot fizični sili, teorija pa ji daje posebno obeležje kot politični organizaciji. Država je samo eden izmed faktorjev v socialnem življenju, ki je lahko dominanten, toda nikoli absoluten. Nadalje obravnava avtor v tem oddelku problem suverenosti države, vprašanje njene opravičbe kot historične tvorbe s kulturnimi in civilizatoričnimi nalogami, sociološke tipe države, razvoj državnih funkcij, posebno sodne oblasti in končno problem države kot pravne organizacije, kjer avtor izčrpno obravnava razne značilnosti in svojstva države s pravnega stališča in podaja pravno definicijo njenega ustroja, kakor je prej isti ustroj obravnaval s sociološkega stališča.

Drugi del knjige nam prikazuje vlogo, ki jo ima v socialnem ustroju pravo kot moralni činitelj. Pravo in etika imata oba svoj koren

v socialnih vrednotah in preko socialne ideje vzdržuje pravo tudi zvezo z etiko. Tako vpliva etika tudi stalno na pozitivno pravo in prodira v njega. V tem delu obravnava avtor nadalje tako pereče in aktualno vprašanje pravičnosti in miru ter problem naravnega prava, okrog katerega se še vedno bije srdita borba. Logično sledi na to problem odgovornosti, katero avtor opredeljuje kot pojem moralnosti, v osnovi različne od vzročnosti. Pogoja odgovornosti sta vračunljivost in krivda, kriterija pravičnosti in oportunisti pa utegneta zahtevati odgovornost tudi brez krivde. Avtor izvaja pravilno pojem odgovornosti iz pojma relativno moralne svobode in odklanja tako stališče absolutnega determinizma kakor absolutnega indeterminizma, ki vodita oba do praktično nesprejemljivih zaključkov. Razvoj odgovornosti gre od kolektivne k individualni, od objektivne brez krivde k subjektivni. Etično prečiščene in globoke analize o borbi za pravo in pravico ter o zlorabi prava zaključujejo ta del knjige.

S tem je podan celotni pogled na pravno zgradbo s teoretičnega vidika in avtor more pristopiti k problemom, ki jih postavlja praktično ostvarjanje prava. S temi se bavi avtor v tretjem delu, ki obravnava probleme pravnih virov in tolmačenja prava. Iz prvega, ki vsebuje poglavja o formalnih in materijalnih virih, o Common lawu, sodni praksi, doktrini, svobodnem pravosledstvu in splošnih pravnih načelih, naj omenimo tu le problem običajnega prava, ki ga pojmuje avtor kot kolektivno obliko življenja, v kateri se spajajo zavest obveznosti in dejanska izvršitev. V odnosu do zakona pripisuje avtor običajnemu pravu samostojno vrednost. Dejstvo, da zakon izpodriva vedno bolj običaj, se objasnjuje s tem, da država vedno bolj pritiska v ozadje druge grupe in njihovo pravo. A popolnoma izpodriniti ga ni mogla nikoli in danes, ko so zakoniki zaostali in ne ustrezajo več spremenjenim življenjskim pogojem, prisostvujemo zopet neki renesansi običajnega prava. Poglavje o tolmačenju prava pa vsebuje sistematični in zgodovinski prikaz vseh problemov, ki so se do najnovejšega časa pojavili v tem področju. Izčrpno so obdelani pojem interpretacije, metode in razne šole, ekstenzivno in restriktivno tolmačenje, analogija in praznine.

Teoretična in praktična stran prava sta tako izčrpani, mi vemo, kaj je pravo in kako se ostvarja. A po vprašanju za objektom pride problem subjekta, ki objekt proučuje, po meritornem obdelovanju prava pride vprašanje, kaj je pravo slovo kot znanost, ki se bavi s pravom kot objektom. Ta vprašanja iz metodologije pripadajo najtežjim problemom, kakor je to tudi pri vseh drugih vedah. Zaradi tega se nam zdi didaktično povsem pravilno, da postavlja avtor ta vprašanja na konec knjige: učenec je imel priliko seznaniti se z živo stvarino prava v njenem historičnem razvoju in pristopi z mnogo boljšim razumevanjem k težkim metodološkimi problemom. Ta način se nam zdi mnogo bolj priporočljiv kakor obdelovati metodološka vprašanja takoj spočetka in s tem ustrašiti in odvrniti nepoučenega čitatelja. Izmed najvažnejših vprašanj, ki jih obdeluje avtor v tem zadnjem delu svoje knjige, naj omenimo le poglavje o pravoslovju, katerega smoter je, da najde smisel pravnih pravil in jih sistematzira, nadalje poglavja o pravni filozofiji, njenega razmerja do socijologije in enciklopedije, poglavja o primerjalnem pravu in pravni tehniki itd.

Knjigo zaključujejo bibliografski podatki, izčrpni glede inozemske in domače literature (naša literatura vsebuje pet drobno tiskanih strani velike osmerke!) in alfabetski register imena piscev s kratkimi življenjepisnimi podatki in navedbo glavnih del.

Boris Furlan.

Dr. med. Gütt Arthur, dr. med. Rüdin Ernst in dr. jur. Falk Ruttko: Komentar k nemškemu sterilizacijskemu zakonu. Založba Lehman, München 1934. Cena 6 mark, strani 272.

Pisci komentarja spadajo k avtorjem zakona. Komentar tolmači tudi določbe zakona zoper nevarne zločince iz navade z dne 24. novembra 1933. V uvodnih besedah citirajo pisci Hitlerjeve besede (»Mein Kampf«): »Kdor ni telesno in duševno zdrav, ne sme svoje bolezni ovekovečiti na otrokovem telesu. Država mora za to skrbeti, da sme ustvariti otroke le, kdor je zdrav. Zahteva, da je treba defektnim ljudem onemogočiti ustvarjati otroke, je zahteva zdravega razuma, realizacija te zahteve pa je najbolj človekoljubno delo človeštva.« Avtorji pravijo, da je treba napraviti konec »malodušnosti zastarelega svetovnega naziranja in pretirani samomorilni ljubezni do bližnjega«. »Cilji obeh zakonov«, tako trdijo avtorji, »so etični in dalek presesegajo čustvovanje liberalistične ere, da celó etiko krščanske ljubezni do bližnjega« (str. 6).

Uvodna izvajanja komentarja so vseskoz medicinska: tolmačenje osnovnih pojmov dedne biologije in dedne prognoze: »Spoznali smo, da veljajo prirodni zakoni, ki veljajo za rastline in živali, tudi za ljudi. Sterilizacijski zakon sloni na spoznanju, da je mogoče po dedni prognozi z veliko verjetnostjo določiti, kakšno bo potomstvo konkretnih staršev. Avtorji navajajo celo vrsto tabel o podedovanju bolezni, če je dedno nagnjen dominantno ali recesivno, če sta oče in mati bolna ali če je bolan le eden izmed njiju (homozigoti, heterozigoti).

Tem uvodnim izvajanjem sledi obširen komentar sterilizacijskega zakona. Knjiga se ne peča s problemom sterilizacije kot takim, n. pr. iz vidika populacijske politike, iz vidika filozofije, etike, prava i. t. d., marveč daje le navodila, kako naj se zakon uporabi v praksi. Knjigo bodo s pridom uporabljali tudi dijaki, da se navzamejo dedno biološkega gledanja sveta.

Tolmačenje zakona zoper nevarne zločince iz navade je važno tudi za našo sodno prakso. V tem zakonu so namreč kvalificirali očuvalne odredbe in tudi nekatere druge določbe (n. pr. o vračunljivosti), ki imajo skoro isto besedilo kakor naš kazenski zakon.

Iz knjige, zlasti iz uvodnih izvajanj, veje borbeni duh, ki pa ni nesimpatičen. In kakšen bo uspeh teh stremeljenj? Kdor misli, da bodo v nekaj letih po sterilizacijskem zakonu prenehale v Nemčiji vse duševne bolezni in antisocialna nagnjenja, se seveda moti. Gotovo pa je, da bo zakon, če se bo sistematično izvajal, znatno znižal število duševnih bolezni; znižal bo s časom tudi bremena za vzdrževanje zavodov za defektne ljudi. Eno pomanjkljivost pa ima zakon in ta je v tem, da dovoljuje sterilizacijo le zaradi vidnih bolezni, ne pa tudi zaradi bolezenskih nagnjenj, ki na zunaj niso vidna (recesivna). Tega nedostatka se seveda avtorji zakona dobro zavedajo. Drugi nedostatek zakona je ta, da ne velja za zločince. Ta nedostatek pa je že odpravljen z zakonom zoper nevarne zločince iz navade, ki dovoljuje kastracijo nevarnih seksualnih zločincev. Nič manj važna pa

ni moralna stran zakona. Zakon sam in propaganda v zvezi s tem zakonom vplivata vzgojno na širše plasti ljudstva. Ljudstvo se bo navzelo dedno biološkega duha: vsakdo se bo čuval priženiti se v rodbino, ki je dedno bolna. In če se z zakonom trenutno nič drugega ne doseže kakor to, je že velik napredek.

Dr. Avgust Munda.

Dr. Krek Gregor: Anton Randa. Gedächtnisschrift zur hundertsten Wiederkehr seines Geburtstages. Ljubljana, 1935, str. 41, cena 20 Din.

Ob stoletnici Randovega rojstnega dne je bila lansko leto priobčena v »Slovenskem Pravniku« daljša razprava, ki je bila posvečena spominu in delu velikega češkega učenjaka. Sedaj jo je izdal njen pisec, vseučiliški profesor dr. Gregor Krek na nemškem jeziku in jo poslal s tem med širši svet. Tega naj zopet opozori na nevenljive zasluge, ki si jih je pridobil Randa za avstrijsko, zlasti zasebno pravo in ki jih Randi mnogi tuji znanstveniki ne priznavajo ali ga pa vsaj omalovažujejo. Avtorju se je to nesporno posrečilo, naslikal nam je podobo »češkega Savignyja« s sijajnimi barvami in v blestečem slogu in predočil današnjemu svetu, zlasti tudi akademski mladini pravi pomen njegovega nastopa in uspehe njegovega dela.

Gotovo je, da avtor Randovega dela, ki je naravnost ogromno, v vseh njegovih podrobnostih ni hotel pokazati in zato tudi ne preceniti. Toda predočil nam je vsa njegova glavna dela in poudaril zlasti, kako so še danes po veliki večini vsa živa, kako še danes črpajo pravniki iz njih. To kaže, kako pomembno je bilo to delo, četudi ni Randa ustanovil nobene pravniške šole, četudi je bil le »znanstveni pozitivist«. In pri tem, ko razčlenjuje način Randovega znanstvenega delovanja, ko odkriva smernice, ki so vodile Rando pri njem, stopa avtor sam pred čitatelja in pove, katera metoda more edino privedi do resnične obogatitve pravne znanosti in do pravih praktičnih uspehov. Krek nam je nekoč že razodel svoj znanstveni nazor o tem, bilo je o priliki ustanovitve ljubljanske juridične fakultete, ko je izdal razpravo »Pomen rimskega prava nekdanj in sedaj« (Zbornik znanstvenih razprav I.). Nekateri misli te razprave so prišle sedaj v prečiščeni in izkristalizirani obliki v življenjepis o Randi, ki je s tem postal še posebno tehten. Pisec odkrito ocenjuje pomen prirodno-pravne teorije za znanstveno obdelavo pozitivnih zakonov in praktično uporabo kot neprodne, odklanja pravna izvajanja edinole s pomočjo logičnih operacij, se postavlja v vidno nasprotje s prostopravniškim pokretom. Prav daje tudi Randi, ki ni kazal nobene vneme za spekulativno filozofske ekskurze, kajti dogmatik ne sme zaiti nikdar v labirintu filozofskih sistemov. Randi je bila vsa filozofija zgodovina, ki nas uči s pomočjo primerov. Temu nasproti pa vidi kot edino ploden način znanstvenega pravnega delovanja v sintezi zgodovinske, sistematične, dogmatične in primerjalnopravne metode. Ta metoda je tudi pri Randi rodila toliko uspehov kakor pri malokaterem drugem pravniku preteklega stoletja. Tako nam je ta življenjepis dvojno tehten, kot pravilna ocenitev razsežnega Randovega dela in kot »credo« znanstvenega nazora življenjepisca samega.

Tiskarniška oprema brošure je prvovrstna, reprodukcija večbarvnega Randovega portreta je odlična.

Dr. Rudolf Sajovic.

Publikacije Instituta za zakonodajne nauke. O izdanih rimskega Istituto di Studi legislativi smo v Slovenskem Pravniku že parkrat poročali, bodisi da smo omenili njegove publikacije v celoti (v letnikih 1930, str. 31 in 1934, str. 229), bodisi da so bila naznanjena nekatera dela ki so izšla v njih, posamič (v letnikih 1930 str. 295, l. 1932 str. 130, l. 1933 str. 96, l. 1934 str. 39, 310). Tekom letošnjega leta pa je nastalo namesto doslejšnjih treh pet različnih publikacij, katerih vsebina naj služi enotnemu smotru, prikazovati veljavno pravo primerjalno in s tem omogočati zakonodajne nauke in jim nuditi potrebno gradivo.

1. *Annuario di Diritto comparato e di Studi legislativi* (XII, 1) prinaša kakor poprej članke iz najrazličnejših dežel. V tem sešitku so razen 5 knjižnih poročil priobčeni članki »Notizie storiche e sistematiche sul Diritto Civile Egiziano« (Garrana e Boghadi), »L'opera dell'American Law Institute« (Sims) in »Fragmatismo del diritto americano« (Littauer). Drugi del prinaša francosko judikaturu iz osebnega, rodbinskega in obveznostnega prava iz leta 1932, predelano in opremljeno z obširnimi kritičnimi opombami.

2. *Giurisprudenza comparata di Diritto internazionale privato* (I, 1). V tej knjigi izhajajo judikatura, po možnosti iz čim največ dežel, in sicer le, kolikor se tiče mednarodnega privatnega prava. Ta del je poprej izhajal tudi v *Annuariju*, je pa sedaj iz njega izločen in izhajajo samostojno. Po zamišljenem načrtu so opremljene tudi tu priobčene odločbe s pripombami, deloma pravnikov-priobčevalcev, deloma pravnikov tujih držav, kar daje prav posebno noto opombam. Pričujoči sešitek prinaša na prvem mestu judikaturu Kanade (Falconbridge) in Nemčije (Rheinstein), oboje iz l. 1932.

3. *Repertorio della Legislazione mondiale* (IV, 1). Ta knjiga prinaša zakonodajo iz vseh držav in nosi zato po pravici naznanjeni naslov. Gre pa le za pregled, zato je pod posameznimi gesli naveden samo naslov dotičnega zakona ali uredbe ter mesto publikacije. Te navedbe so podane na eni strani v italijanščini, na drugi pa v izvirniku. Po teh geslih je zato moči vsakomur, ki se zanima za zakonodajo, najti, ali je v odrejenem času kje bila kaka snov zakonodajno urejena ali ne, vendar za vsebino ne bo zaznal. To bi bilo tudi preobširno. Letos izišli sešitek obsega zakonodajno delo iz prvih mesecev letošnjega leta.

4. *Legislazione internazionale* (I, 1). Ta publikacija je dopolnitev prejšnje. Nje vsebina bodi prikazovanje pomembnejših zakonodaj in uredb in sicer ali tako, da je podan prevod dotičnega zakona, ali pa le kratek obris temeljnih pojmov. Po priliki so objavljeni zakoni tudi v izvirnem jeziku. Pričujoči sešitek prinaša zakonodajo držav Belgije, Združenih držav severoameriških in Italije iz leta 1932.

5. *Bibliografia giuridica internazionale* (I, 1). Vsebina te publikacije je ostala ista kakor poprej, obsega po možnosti čim popolnejši popis vseh pravniških del, izišlih tako v samostojnih knjigah kakor tudi v pravniških revijah, deloma z vsebinskimi podatki. Pregled pa skuša biti obširnejši kakor doslej, zato je tudi tisk temu primerno drobnejši, a vendar dobro čitljiv. Sešitek objavlja literaturo iz l. 1932, in sicer Italije, Avstrije, Belgije, Gdanskega, Estonske in Nemčije.

Iz teh kratkih vrstic bo moči zapaziti takoj napredek k prejšnjemu stanju. Ta je res tolikšen, da moremo izreči mirno sodbo, da se s takšno institucijo ne more ponašati nobena druga država. Važnost teh publikacij za primerjalno pravo je neizmerna, kajti nudijo znanstveniku možnost, da se kaj hitro razgleda po pravnih in literarnih virih, ki so mu potrebni. Želeti bi bilo le eno, da naj bi knjige prikazane vsebine izhajale bolj neposredno za pravnimi in literarnimi viri in da naj bi ne bila časovna razdalja od istih prevelika, kar je bilo doslej glede nekaterih publikacij. Kakor se je posrečilo profesorju Galganu, ki je bil tajnik zakonodajnega instituta in urednik njegovih izdanj, da je zasnoval vse delo tako razsežno in pregledno, tako smemo upati, da mu bo uspela tudi druga naloga, namreč izhajanje teh izdanj čim neposredneje za viri, kar moramo ugotoviti že za Repertorij svetovne zakonodaje. **Dr. Rudolf Sajovic.**

Dr. Jelić M. Ilija: Zaštita optuženih osudjenika i maloletnika kao socijalna potreba i način njena izvodjenja. Beograd, Društvo za zaštitu oslobođenih osudjenika i maloletnika u Beogradu. 1934. Posebni odtis iz Život i Rad. Str. 112.

Dr. Lučovnik Hinko: Pravice branilcev v pripravljalnem postopku. Posebni odtis iz Spomenice Kongresa pravnika. Beograd, 1935, str. 28.

Dr. Maurović Ivan: Izvještaj o predosnovi građanskoga zakonika za Kraljevinu Jugoslaviju. Zagreb. 1935. Str. 83.

Dr. Munda Avgust: Divji lov v naši bodoči zakonodaji. Posebni odtis. 1935. Str. 10.

Dr. Šik Lavoslav: Jevrejski jezik nije mrtav jezik. Posebni odtis iz »Židov«. Zagreb. 1935, Str. 8.

Dr. Vesel Josip in Timoškini Vladimir: Krivični Zakonik Kraljevine Jugoslavije i 343 rešenja svih Apelacionih sudova i svih odeljenja Kasacionog suda god. 1930 — 1935. Sarajevo. 1935. Str. 297, cena 80 Din.

Dr. Žilić Franjo i dr. šantek Miroslav: Zakonik o sudskom krivičnom postupku. Zagreb. 1935. Knjižara St. Kugli. Str. 531, cena 100 Din.

Članki in razprave v pravniških časopisih. Arhiv, XLVIII, št. 4: Spektorski E.: Stogodišnjica Kegleove »Socialne fizike«. Savković J.: Usmenost u Grpp. Nikolić V.: Psihoanalitičko posmatranje kriminologije. Petković I.: O pravnom dejstvu neblagovremeno podnetog odgovora na tužbu. Lederer Ž.: Značenje Argentinskog pakta od 1933. Bartoš M.: Prečutna hipoteka likvidacione banke. Novaković M.: Grčko-francuski spor oko kula svetilja. Mirković M.: Šta znamo, a šta ne znamo o našoj poljoprivredi. — **Branić št. 10:** Peić D.: O zahtevu za zaštitu zakona. — Košturica J.: Propis § 92 Grpp. odnosi se jedino na advokatske nagrade iz građanskih sporova pred okružnim sudovima. Simić S.: Govor na svečanoj sednici otvaranja VII. skupštine Kongresa pravnika. Vukčević R.: VII. Kongres pravnika. — **Mjesečnik št. 10:** Frank S.: Djelovanje novog i blažeg kaznenog zakona. Digović P.: Državnopravni položaj Hrvatske prema ugovoru od 1868 god. Karlić P.: Otkriće »Statuta Lige kotara ninskoga«. Buć A.: Da li je § 506 k. z. od 1852 god. još na snazi? Andrassy J.: Sedma skupština kongresa pravnika u Beogradu. — **Policija št. 17 — 18:** Čubinski M.: O tzv. intelektualnom falsifikatu. Lazarević V.: Deca ulice. Lazarević A.: Državna intervencija u zaštiti maloletnika. Petrović Ž.: Akademija za Nemačko pravo u Minhenu. Mijušković J.:

Funkcijona nadležnost sudije pojedinca i § 203 Kp. Jelić I.: Deveti Medjunarodni Kongres za kaznene zavode. Jakovljević A.: Političko-upravni sekretari. Urošević M.: Suzbijanje prostitucije u vezi Zak. o suzb. polnih bolesti. Trenčević S.: Funkcije policijske vlasti po Kp. Vujanović V.: § 55 Zak. o činov. i njegova primena u praksi. Nikolić P.: Zakon o istupima. Pražić J.: Reforma opštinske samouprave. Grozdanović G.: Jedan pravni slučaj koji nije našao svoje striktno rešenje ni u jednom zakon. propisu pozitivnog zakonodavstva kod nas. — **Policija št. 19 — 20:** Tauber L.: Prestupi po Uredbi o kartelima. Blagojević V.: Sedmi Kongres pravnik Kraljevine Jugoslavije. Jovanović B.: Zajedničko podizanje kuća. Jelić I.: Deveti Medjunarodni Kongres za kaznene zavode. Kecojević S.: Jedan slučaj pokušaja opasne kradje iz § 316 Kz. Drljević I.: Važnost ugovora o prodaji tuđe stvari. Milojković B.: Ekstradicija Paveliča i Kvaternika. Mitić P.: Odlaganje izvršenja kazne lišenja slobode. Petrović Ž.: Akademija za Nemačko pravo u Minhen. Bubelj — Jarockij S.: Uticaj etnografije i geografije na kriminalitet. Petrović V.: Pitanje opštinskih činovnika-delovodja i pisara još ni do danas nije regulisano. Petrović I.: Raskidanje zajednice izmedju očuha i pastorka. Mišić P.: Obim prava Zakupodavca iz § 686 grad. zak. — **Pravna misao št. 6:** Vukčević R.: Izborni zakon i narodna suverenost. Kulaš J.: Delovanje lekara kao telesna povreda. Medenica B.: Nekoliko protivurečnih odluka Kasacionog suda po pitanju zastarelosti naknade štete u sporovima kod glavne kontrole. Jovanović Lj.: Poništaj žiga. — **Pravni pregled št. 5:** Maširević B.: Rešenje o neotvaranju istrage. Lalošević S.: Opšti propisi o kamatama. Kamate po zakonima o Uredbama o Z. Z. Inotai Dj.: Nekoliko reči o bagatelnim parnicama. — **Pravosudje št. 7 — 8:** Krek Gr.: Pogreške u prevodu u našim zakonima. Goršič F.: Oko pitanja stvarne nadležnosti opštinskih sudova. Branković S.: Pravo retencije. Tomović B.: Devojačko pravo na deo pri podeli kućne zajednice. Bogdanović A.: Oduzimanje svojevlasti. Jeremić S.: Proširenje tužbi u subjektivnom smislu. Blagojević B.: Kodifikacija gradj. zakonika. Jagedić.: Kontumacija. Savić M.: Nadležnost po ugovorima o zakupu. Čosić F.: Još reč — dve o pitanju da li je sud dužan da prilikom izdavanja meničnog platnog naloga po zvaničnoj dužnosti ceni pitanje zastarelosti menice. Gavela A.: Poboljšanje krivičnog postupka. Mićović M.: Mogu li gradj. sudovi izricati vojnim licima uslovnu osudu i novčanu kaznu umesto lišenja slobode? Pavlović B.: Da li amnestija data za krivična dela obuhvata u isto vreme i disciplinske krivice, kad ove u aktu niso izrično pobrojane? Kulaš J.: Politički momenti u krivičnom pravu. Vdovenkov V.: Smisao § 13 Kz. Trenković S.: O pravilnom tumačenju § 218 Kz. Sladović E.: Institut akreditiva u privredi i pravnom poretku. Čulinović F.: Jedno zasluženno priznanje.